

Suurpetoneuvottelukunnat osana suurpetokantojen hoitoa

Jani Pellikka
Helsingin yliopisto
13.11.2007

Tässä esityksessä:

1. Tutkimushankkeen teoreettinen ja käytännöllinen tausta
2. Tutkimushankkeen toteutus, tulokset ja niiden merkitys

1. Tutkimushankkeen käytännöllinen ja teoreettinen tausta

1.1. Käytännöllinen tausta

- Ongelmien (haasteiden) ilmiasu:

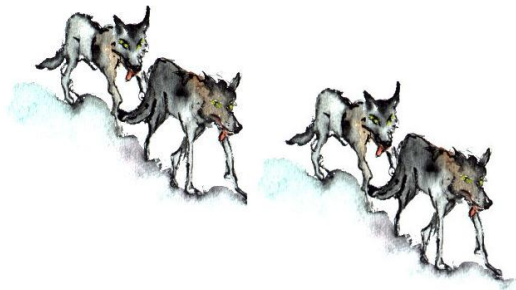
Kuva: Rauno Kokko

- **Asukkaat ja intressiryhmät:** kärkeä mediakeskustelu, johon liittyy suurpetovahingot, viha ja pelot, salametsästys, syytökset hallinnon byrokraattisuudesta tai hitaudesta, asukkaiden ongelmien vähättelystä
-> **Pohjois-Karjalan suurpetoneuvottelukunta** syntyi vuonna 1998 pyrkimyksenään käsitellä intressiedustajien välityksellä kärjistynyttä tilannetta
- **Hallinto:** Resurssipula, oikeusprosessit, sopimukselliset velvoitteet koskien mm. kansalaisten osallistumisoikeutta ympäristöasioiden hallinnointiin sekä suurpetojen ja niiden elinympäristön suojelua

1.2. Ongelmanratkaisun teoriatausta

- Luonnonvarojen hallinnointiin liittyvä yhteiskunta- ja oikeustieteellinen keskustelu:
 - Hallinnointitavan ja tulosten tulisi olla demokraattisia, sekä kansalaisten reiluiksi ja oikeudenmukaisiksi kokemia -> tätä voi edistää kansalaisten kattava edustus ja vaikutuksellinen rooli hallinnoinnin prosesseihin
 - Jatkuvaluonteinen (sykleittäinen) mukanaolo lisää - ja voi parantaa - kansalaisten, intressiryhmien ja hallinnon välistä vuorovaikutusta
 - Kansalaisten mukanaolo voi tuoda uutta (paikallista) tietoa (ml. arvot) päätöksentekoon, lisätä kansalaisten tietämystä (tieteellisestä tiedosta, instituutioista)
 - **> yllämainitut voivat lisätä päätösten hyväksyttävyyttä ja lisätä sitoutuneisuutta niihin**

2. Tutkimushanke

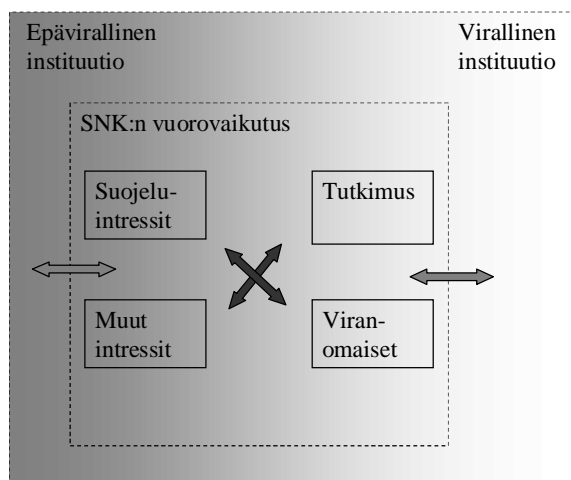

2.1. Suurpetoneuvottelukuntahanke

- **Käynnistyi** 1.7.2006, päättyy 31.12.2007.
- **Rahoittaja** maa- ja metsätalousministeriön riistaosasto
- **Tavoite:** ”Tutkia nykyisten SNK:ien ja muiden suurriistafoorumien toimintaa hallinnan ja ristiriitojen näkökulmasta, jotta ristiriitojen voimistumista voitaisiin ehkäistä ja puhjenneita konflikteja voitaisiin lieventää”

2.2. Tutkimuskysymys:

Miten SNK:ien vaikuttavuus ristiriitojen käsittelyssä tulee ymmärretyksi niiden intressiedustavuuden, vuorovaikutuksen ja institutionaalisen roolin nk:sta?

- > Onko edustus riittävää tuodakseen esiin ristiriidat?
- > Onko vuorovaikutus sellaista, että se kuljettaa tehokkaasti tietoa ja kehittääkö se sosiaalista pääomaa?
- > Miten SNK:ien instit. roolia voitaisiin kehittää; tulisiko sitä ”siirtää”, miten?

2.3. Aineisto ja menetelmät

- **Aineistot:**

- > **Asiakirjat** (n. 15 kpl neuvottelukuntien perustamisasiakirjoja, pöytäkirjoja ja lausuntoja)
- > **Teemahaastattelut** (39 henkilöä, joista 29 henkilöä nykyisten neuvottelukuntien jäseniä)
- > **Semikvantitatiivinen hirvi- ja suurriistafoorumikysely** (110 vastaajaa)
- > **Semikvantitatiivinen suurpetoneuvottelukuntakysely** (50 vastaajaa Suomesta, 116 vastaajaa Ruotsista)

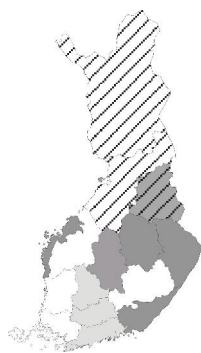
- **Menetelmät:**

- Abduktiivinen/hypot.-deduktiivinen tutkimusote, jossa hyödynnetään kvantit. ja kvalitatiivista tekniikkaa

2.4 Tuloksia

SNK:en edustavuus:

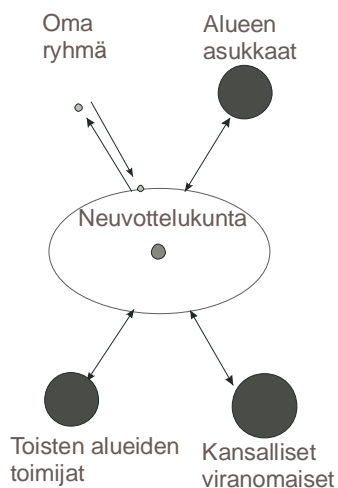
- 10 % edustajista katsoi, että edustajuudessa puutteita
- 14 % näki, että edustajuus liian kattavaa

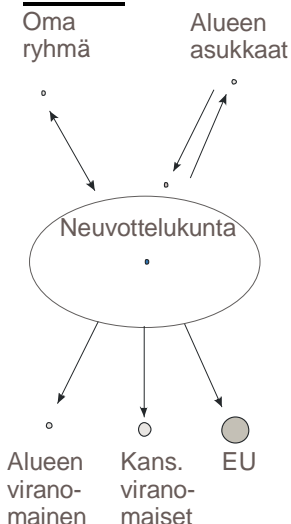
TAHOT	EK (2007-)	KS (2006-)	PS (2004-)	Ka (2001-)	PK (1999-)
Kennelpiiri	x	x	x	x	x
Maakuntaliitto	x	x	x	x	x
MTK	x	x	x	x	x
Poliisi	x	x	x	x	x
Riistanhoitopiiri	x	x	x	x	x
Ympäristöjärjestö (SLL)	x	x	x	x	x
Suomen Metsästäjäliitto	x	x	x	x	x
TE-keskus	x	x	x	x	x
Ympäristökeskus	x	x	x	x	x
Metsänhoitoyhd. liitto	x	x	x	x	x
Erämatkailuyrittäjät			x	x	x
Metsähallitus			x	x	x
Kyläyhdistys		x		x	
Rajavartiosto				x	x
RKTL	x			x	x
Yksittäinen kunta	x		x		
Yliopisto		x			x
Eläinsuojelujärjestö		x			
Lintuharrastajien järjestö				x	
Luonnontuotealan yritys				x	
Luontokuvaajien järjestö				x	
Metsäntutkimuslaitos					x
Tiehallinto				x	
Paliskunnat				x	

2.5 Tuloksia: vuorovaikutus ja tieto

Kokemus:

Toive:

2.6. Tuloksia: Vuorovaikutus

Odotus:

64 % arvioi kehitysmahdollisuudet luottamuksen ja hyväksynnän suhteen melko tai hyvin todennäköisenä

Kehitystoive:

60 % näki kehittämisen eriasteisesti tarpeellisena

Kokemus:

Tahot ovat pyrkineet ajamaan ainoastaan omaa etuaan

Edustajien välillä vallitsee luottamus

Ristiriidat ovat sävyttäneet neuvottelukunnan työtä

Muiden tahojen tavoitteet ovat tulleet ymmärrettävämmiksi ja hyväksyttävämmiksi

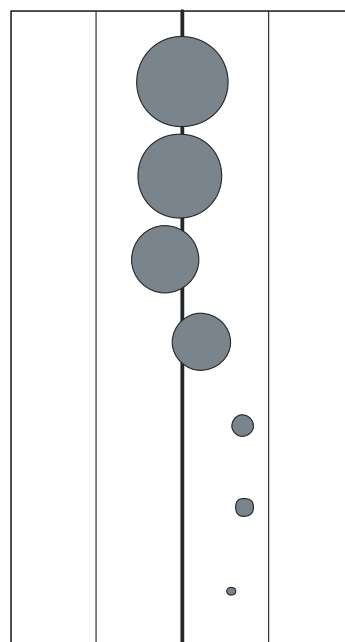
Olen ollut tekemään kompromisseja yhteiseksi hyväksi

Kokousten henki on ollut kunnioittava

Luottamukseni muihin edustajiin on kasvanut neuvottelukuntatoiminnan myötä

Täysin eri mieltä

Täysin samaa mieltä

2.6. Tuloksia: Kehityssuuntia

Tulkinta:

- Suuri osa tahoista eriasteisen tyytyväisiä SNK:ien toimintaan
- Viranomaisille SNK on sopiva epävirallinen tiedonvähtokanavana
- Edunvalvontajärjestöille SNK vaikuttamisfoorumi -> luontojärjestöt pelkäävät muutosten nykyisestä ajavan erit. sivistäisen näkemysten painoarvon kasvua
- Suuri yksimielisyys siitä, ettei SNK saa lisäpolittisoitua

Suurpetokantojen hoitovastuu voitaisiin siirtää alueelliselle tasolle

Neuvottelukunta käsittelee muitakin lajeja kuin suurpetoja (esim. hirveä)

Neuvottelukunnalle voitaisiin siirtää vastuu maakunnan suurpetoasioista tiedottamisessa

Neuvottelukunnalla olisi valta päättää alueellisen petokantojen hoidon periaatteista

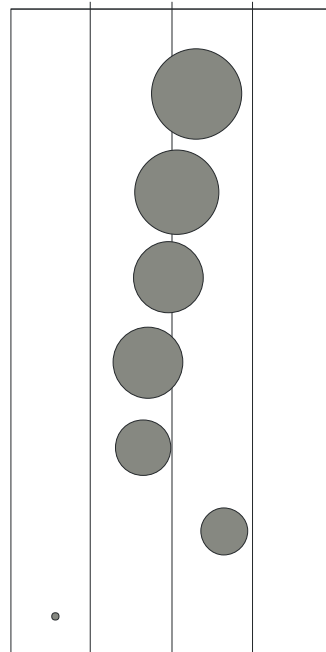
Neuvottelukunta koostettaisiin kannanhoitoalueittain, ei maakunnittain

Suurpetoneuvottelukuntien asema lausunnonantajana voitaisiin virallistaa

Neuvottelukunnan edustajat voitaisiin valita poliittisin perustein tai vaaleilla

Täysin eri mieltä

Täysin samaa mieltä

2.7. Päätelmiä

- SNK:t ristiriitojen lieventäjinä:
 - Ovat pääosin edustavia intressien suhteen, onnistuvat tuomaan ristiriidat foorumin käsiteltäviksi
 - Edustajat kokevat ajavansa yleisemminkin alueen asukkaiden etua, vaikka eivät koe voimakkaasti olevansa vastuussa SNK:n toiminnasta laajalle intressille
 - Tiedonvaihdon verkoston ja yhteistyön kehitys katsotaan yleisesti tarpeelliseksi, tähän ollaan motivoituneita
 - Luottamus eri osapuolten välillä heikkoa, mutta on kehittynyt, edustajat ovat pääosin kehitykseen motivoituneita ja näkevät kehityksen mahdolliseksi
 - Institutionaalisen kehityksen suhteen ristiriidat voimakkaita; status quo sopii useille eri sivistä